PETRA OBCHOD S CIRKEVNÝMI POTREBAMI A KNÍHKUPECTVO MÁ NA SKLADE:

Veliký sborník I.–III. viazaný	100,–
Veliký zborník I. diel (cirk. slov.) brož.	20,–
Trebník	40,–
Pravoslavný katechismus (český a rus.)	9,50
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,–
Dr. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	25,–
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Prot. Aleš: **Liturgika** (česká)	2,85
Patriarcha Alexij: **Výbor z díla** (český)	10,–
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,–
Prof. Berezovský: **Dogmatika** (I. a II. diel)	à 30,–
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (slov.)	8,55
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus.)	7,60
Cirkevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie a výtvar. umenia**	15,–
Dr. Kernaševič: **Pastorálka**	18,–
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,–
Praktický trebnik	40,–
Teologický zborník III.	65,–
Základné bohoslovie	24,–
Dr. Št. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,–
Obrázky „Pamiatka na 1. sv. Prijímanie“	3,–
Nový zákon a Apoštol (cirk. slovanský)	50,–
Pravoslávny kalendár 1972	13,–

Budúce číslo vyjde 10. apríla 1972

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 221-09. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Ročné predplatné pre zahraničie: 2 doláre. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ SV. CYRILA A METODA

ROČNÍK XVIII. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 3/1972

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti! V prvom rade srdečne ďakujem za listy k sviatkom Narodenia Pána nášho Isusa Christa. Boli to krásne listy, ale teraz už tu máme pomaly jar, tak snáď ani nebudeme z nich citovať. Len toľko, že pekný list mi napísala Zlatica FEDÁKOVÁ zo Zempl. Novej Vsi — Stanče a uvádzam ho ako pekný preto, lebo sa v ňom nádherne zastala nášho východného obradu. Vďaka Ti, Zlatica! Len ešte pripomínam, že listy treba posielať vždy mesiac dopredu, tie, ak majú byť k Pasche, do 10. marca t. r., kedy dávame rukopisy do tlačiarne. Nezabudnite na to!

Budete mať jarné prázdniny, dúfam, že nenasneží, aby to bolo práve naopak, než na Vianoce. Jarné prázdniny sú predzvesťou sv. Paschy, marec je t. r. mesiacom pôstu. Na čo nemáte zabudnúť? No predsa: pokánie, spoveď a sv. prijímanie. Prosím Vás, nezabudnite na to. Na jar sa celá príroda čistí po nechutnej, pochmúrnej a tmavej zime, lebo jarné slnko vidí všade, do každého kúta, kde je špina. Ako by vaše duše mohli zostať tak pred veľkým sviatkom, ako je sv. Pascha, neočistené? Veď príde vzkriesený Christos, celý biely a krásny, veľký Víťaz nad hriechom a smrťou!

Prichádza jar. Za dedinou pri potôčku stojí vŕba. Dlho spala a pri jej nohách zamrzol potok, kde sa deti korčuľovali, ale vŕbu ich krik nezobudil. Len spala... Až jedného dňa zatriasol teplý vzduch jej konármi a vzduchom sa nieslo: Vstávaj, vstávaj, jar prichádza! A vŕba sa razom prebudila, ešte aby tak zmeškala, veď aj potôčik je už čulý a hreje jej nohy. A do roboty. Treba bahniatka, ľudia ich ponesú do chrámu, aby uctili pamiatku slávneho vchodu Pána do Jeruzalema. Vtedy vchádzal Isus do mesta ako kráľ... A vŕba matička sa pri tej spomienke až rozplakala. Chvela sa radosťou, nová miazga začala prúdiť každým konárikom. Videlo sa jej, že už je s bahniatkami v chráme, cítila vôňu ladanu, počula nábožný spev veriacich a videla deti, ktoré stáli pred ikonostasom s bahniatkami v rukách. Boli to jej kvety a bola hrdá na to, že práve ony nahradili palmové ratolesti pri nohách Isusa Christa...

Ano, také je predjarie, plné tajomstiev a utajenej radosti zo života, čas, kedy sme svedkami zázraku: prebúdzania sa prírody, večného kolobehu života a smrti, bdenia a spánku, svetla a tmy, Veľkého Piatku a Vzkriesenia!

Pravý pocit radosti však môžeme prežiť len s očistenou dušou, kedy sme vnímavejší, pretože sme vnútorne kľudní a šťastní.

Prežívajte čas Veľkého pôstu tak, že si budete intenzívne spomínať na všetko to, čo viete o posledných dňoch Isusa Christa medzi ľuďmi, medzi tými, ktorí Ho ľúbili, i vedľa Judáša, pri Márii Magdaléne i pri Marte, ktorá Ho rada hostila, ale pritom nariekala, že Mária len sedí, počúva a nič nerobí, medzi farizejmi, „hrobkami vybielenými", skrátka medzi ľuďmi, ktorí boli už vtedy rôzni a rôznymi zostali. Spomeňte na Jeho modlitbu v Getsemane, keď sa modlil k svojmu Otcovi tak vrúcne, až potil krv, ale učeníci pritom kľudne spali... A nebuďte tými, čo spia! Vaša teta Helena.

Sviatok Zvestovania Panny Márie — Blahoviščenija

„Buď pozdravená, milosťou obdarená..." (Luk. 1,28).

Pred dávnymi časmi, v deň Zvestovania Panny Márie, otvoril všemohúci Boh nebesá a poslal na zem archanjela Gabriela a dal mu príklaz, aby zvestoval Panne Márii, že počne Syna Božieho. Tento posol Boží sa zjavil v Nazarete, v dome spravodlivého Jozefa a zvestoval tam žijúcej Panne Márii počatie Emmanuela — Boha i človeka, Pána nášho Isusa Christa. V tej chvíli sa Panna Mária modlila, pokorne kľačala so zopnutými rukami, ako to napokon robievala vždy, lebo svoje potešenie nachádzala len v Bohu. Presvätá Panna Mária oplývala toľkými cnosťami, že prevýšila prorokov, apoštolov, mučeníkov, patriarchov a dokonca i anjelov.

„Blahoslavená medzi ženami" — **a Mária sa zľakla tých slov. Taký pozdrav sa jej videl príliš honosným, jej pokora jej kázala, aby bola opatrná. Je to dobrý posol?** — „Neboj sa, Mária, lebo si našla milosť u Boha. Ajhľa, počneš, porodíš syna a dáš Mu meno Isus" — **hovorí posol svetla. A Mária začína chápať: byť matkou dávno, pradávno očakávaného... Čo môže byť radostnejšieho. Ale predsa má starosti: sľub panenstva, ktorý dala v chráme...** „Ako sa to stane, veď ja neznám muža!" **„Muža ani nepoznáš, — odpovedá posol** — Duch svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho zatieni ťa".

Presvätá Panna Mária nevie, že to prosí Adam so svojím nešťastným potomstvom, Adam z raja vyhnaný, že to prosí Abrahám, prosí Dávid, prosia všetci otcovia, ktorí sú v temnotách smrteľných: súhlas, Mária, s tým, čo ti zvestuje anjel! Prečo váhaš? Prečo sa bojíš?

„A vtedy povedala Mária: Som služobnica Pánova, staň sa mi podľa tvojho slova!" Je pripravená s radosťou byť zbraňou Božou, dokonca to chce, veľmi chce. Aká radosť, stať sa Matkou Syna Božieho!

Obrovské dielo Božie sa uskutočnilo vtedy dávno v biednom Nazarete. Ani jedna žena, ani jedna matka veľkých svätých mužov nebola až tak šťastlivou matkou, akou sa stala Panna Mária. Bola to obrovská výška, do ktorej bola povýšená spomedzi nás jedna duša — duša milujúca Hospodina, milujúca i nás, hoci nie sme hodní jej lásky.

Ona — Matka Božia, je viac, než všetky matky.

Dnešný sviatok nás učí, až kam sa môže človek dostať, ak bude úplne pokorný pred vôľou Božou! Ale nesmieme zabúdať ani na to, do akej priepasti sa môže dostať naša ľudská prirodzenosť, zničená hriechmi. — Zvestovanie nás vyzýva k oslave radosti. Archanjel povedal Panne, aby sa radovala. A skromná, tichá Mária naozaj prejavila veľkú radosť, lebo cítila, že veľké veci sa s ňou stanú a že plní vôľu svojho Pána. Otec nebeský sa raduje s ňou a nás potešuje svojím milosrdenstvom a láskou.

Kým žijeme na zemi, sú nám dvere milosti otvorené. Milosť Božia je určená veriacim v sväté tajomstvá pravoslávnej cirkvi. Milosť Božia sa dotýka ľudských sŕdc, uzdravuje naše choroby na prosby Presvätej Bohorodičky Matky Božej, ktorá sa stala Matkou všetkých veriacich v jej milovaného Syna — Boha.

S materinskou láskou sa pozerá z nebeských výšav na trpiacich.

Daruj nám, Presvätá Bohorodička, aby sme i my mohli teba volať Požehnanou Matkou, aby i tu i vo večnosti si prebývala s nami, bola našou večnou radosťou.

Radujme sa, pravoslávni kresťania, radosťou duchovnou z našej spásy a spievajme dnes svojej nebeskej Matke: Radujsja, Blahodatnaja, Hospoď s toboju".

† Cyril,
biskup michalovský

Nové stvorenie

„..kto je teda v Christu, je nové stvorenie. Staré veci sa pominuli a hľa, nastali nové" (2 Kor. 5,17).

Slnko ešte svieti, ale neoslepuje, aj keď sa blíži poludnie. Obloha čudne očervenieva a na ľudí, ktorých sa tu zhromaždil celý zástup, padá tieseň. Syn Boží, pribitý na kríži, mlčí a hľadí do ďialky. Ján sleduje Jeho pohľad, ako zvykol po tie tri roky čo bol stále s Ním, usiluje sa pochopiť myšlienky, ktoré už nie sú vyslovené:

Národ vyvolený, národ kňazský. Tváre, rozhnevané tváre, volajúce: *„Ukrižuj. Ukrižuj“*. Musel sa ich pohan opýtať: *„Vari mám ukrižovať vášho Kráľa?“* A oni klamú s takým presvedčivým dôrazom, že to znie ako pravda: *„Nemáme Kráľa, máme len cisára“*. Niektorí však naozaj veria, že Boh prestal byť ich Kráľom, keď odmietol prelievať krv ich nepriateľov a radšej vylieva vlastnú krv pre ich záchranu. Opäť uverili tomu hadovi, ako kedysi v raji ich prarodičia, keď im had šepkal: *„Budete sťa bohovia, budete rozoznávať dobro i zlo“*. Vidím z zástupe stonásobný lesk tvojho pohľadu, had, neboj sa však, moje dielo bude čoskoro dokonané.

To sa pousmiali Tvoje oči, Pane? Zazrel si snáď ten svoj nanajvýš blažený deň, deň siedmy po šiestich dňoch stvorenia sveta. Boli dlhé, ale aký krásny bol potom ten deň Božieho odpočinutia. Aká krásna bola vtedy zelená Zem, nezničená ešte ľudskou zlobou. A aký krásny bol človek, kňaz všetkého živého. Najskvelejším rúchom bola pre neho nevinná nahota, každé jeho vydýchnutie bolo modlitbou a čistou bohoslužbou každá jeho myšlienka, každý jeho čin. Celý jeho život bol oslavnou piesňou až do chvíle, keď si zasiahol ty, had.

To ty, had, si sa predovšetkým chcel stať Bohom, ale jediné stvorenie, ktorého si schopný, je znetvorenie môjho diela. Život človeka, ktorý bol dovtedy bohoslužbou, sa premenil tvojím zásahom na modloslužbu. Hriech, ako vnikol do ľudského života, stal sa v ňom tým, kto určuje a riadi. A akú odmenu, úbohé, zablúdilé ľudské srdce, si vyslúžiš za svoju poslušnosť voči tomuto novému pánovi? Radosť, šťastie, trvalú rozkoš, spokojnosť? Nie; smrť je tvojou odmenou. Čo by si urobil, nešťastný človeče, keby nezasiahol tvoj pravý Pán, ktorého si práve ukrižoval? Áno, pád človeka bol súčasne koncom Božieho odpočinku. Človeku hrozí smrť a Boh sa nemôže kľudne prizerať, kam sa ten poblúdilý poberá. Ján si pamätá na slová Christove, ktoré raz tiež zapíše: *„Otec môj až doteraz robí, i ja robím“* (Ján 5,17).

Had nemôže a nechce trpieť na svete spravodlivých. Znesie len tých, ktorí mu slúžia. Je zabitý bratovou rukou Ábel, tvoj predobraz, Pane. Čo pomôže, že Set a jeho deti vzývajú tvoje meno, keď nevedia odolať kráse Kainových dcér, ktoré ich za ruku odvedú do hadovho otroctva. Zničil si vtedy hriech i s tými, ktorí ho rozsievali, vo vodách potopy, ako hospodár páli burinu, aby mohlo rásť obilie, aby výhonok nebol zadusený prv, kým vyrastie. Veď zostal vtedy už len Noe so svojou rodinou, to v jeho lodi si zachránil vlastne posledné zvyšky ľudskej spravodlivosti a dobra na zemi. Rastlina vyrastie, bude odolnejšia, ale had sa nevzdáva. Pýcha, tú pozná najlepšie, tou sám kedysi padol. Babylon je to mesto, kde jednotné nové popotopné ľudstvo začína budovať vežu svojej pýchy. Až do nebies má siahať a má preslávit nie Božie, ale ich meno. Máš, Pane, možnosť si vybrať: nechať ich zahynúť, dať ich odviesť tam, kam chce had, alebo zmariť tú ich ináč krásnu jednotu. *Pýcha je choroba, na ktorú zomiera duša, a jediným liekom je poníženie.* Ponižuješ ich rozdelením. Namiesto jediného

pyšného ľudstva je to teraz zmes slabých a neistých ľudských kmeňov, čoskoro už neschopných poznať, že Boh je jediný a že Jeho deťmi sú všetci ľudia.

Prešli stáročia a svet poznal veľké a mocné ríše. Prečo si si vybral za svoj vyvolený národ práve Izrael, národ egyptských otrokov? Rozhodol si sa, Pane, ako vtedy na počiatku, tvoriť z ničoho? Egypt, domov služby, a Kanaan — krajina zasľúbená, zostávajú pre Izraelitov dvomi protipólmi ich života nielen politického, ale i mravného a náboženského. V Egypte boli otrokmi, slúžili faraónovi, egyptskému kráľovi, ale v krajine zasľúbenej sú slobodní a slúžia jedine Bohu. Egypt vďačí za svoju úrodnosť predovšetkým rieke Nílu, je zavlažovaný vodou, ktorá vystúpi z nílskych brehov, kým krajina zasľúbená je zavlažovaná zhora, dažďom z nebies. Izraeliťania vychádzajú z Egypta ako ľudia, zaujatí len svojimi telesnými potrebami, ale do svojej novej vlasti vstupujú už ako ľud Boží, zmluvne s Bohom spojený, vyzbrojený Jeho zákonom, viazaný Mu vernosťou, pre ktorú sa dobrovoľne rozhodol: *„Bo lepší je deň v Tvojich sieňach jak tisíc; Chcem radšej na prahu stáť domu svojho Boha, jak zdržiavať sa v stanoch bezbožnosti. Bo Hospodin Boh slnko je a štít; milosť a slávu udeľuje Hospodin a neodoprie blaha tým, čo chodia bez úhony. Ó, Hospodine zástupov! Blahoslavený človek, ktorý v Teba dúfal“* (Žalm 84. 11—13).

Dielo Božieho obnovenia však východom z Egypta nie je dokončené. Had — diabol sa nevzdáva. Izrael prichádza do styku s kanaanskými i inými národmi a prijíma postupne v mnohom ich mravy, ich životný štýl. Bohoslužba, ktorá mala byť neustálou obnovou živého styku Izraelitov s Bohom, sa stáva prázdnou formou. *„Na čo mi je množstvo obetí vašich? hovorí Hospodin. Sýty som zápalných obetí, skopcov a tuku kŕmnych hoviad... Že prichádzate, abyste sa ukazovali predo mnou... (Izaiáš 1, 11—12).“ Preto, že ľud tento sa približuje ústami svojimi a perami ma ctí, srdce potom svoje odďaľuje...* (Iz. 29 13). Slovami prorokov Boh napomína a varuje. Má právo trestať. Asýrsky kráľ Sargon, ktorý v roku 722 pred Christom si podmaňuje severnú časť Izraela a odvádza ľud do zajatia, čo robí roku 587 so zvyškom izraelskej krajiny a ľudu babylonský Nabuchodonozor, to je nástroj Božieho trestu, ako boli prívaly vod za potopy sveta, trestu, ktorý však nechce ničiť, ale liečiť, zachrániť čo sa dá.

Počas potopy zahynulo celé Adamovo pokolenie až na nepatrný zvyšok v Noemovom korábe. Tento zvyšok sa stal kmeňom nového Božieho ľudu. Teraz sa história opakuje. Izraelský národ vstúpil do služby hriechu, ako celok prestáva byť ľudom Božím, je odvedený do zajatia asýrskeho a babylonského, kde z väčšej časti mizne, asimiluje sa v mori obyvateľov Mezopotámie. Ostáva však hŕstka verných, ktorí za celým tým národným nešťastím vycítia Božiu lásku, ktorí si spomenú na proroka Jeremiáša, ktorý tak povediac v predvečer Nabuchodonozorovho vpádu im v symbolických úkonoch prorokoval ich osud, Boží trest i odpustenie. Spomenú si na prorokov nádherný ľanový pás, najprv s pýchou nosený, ale potom zakopaný v jaskyni

za riekou Eufratom v babylonskej krajine a napokon vykopaný a vrátený späť, ale nie už nádherný pás, len jeho úbohý zvyšok, pokazený vlhkom zeme. Spomenú na slová Jeremiášove, že oni, Izrael, sú tým pásom kedysi tak blízkym Pánovi, potom tvrdo skúšaným zajatím babylonským a napokon, vo svojom zvyšku, ktorý vydrží skúšku, navráteným späť a znovu prijatým do priazne Pánovej. Svoje vyhnanstvo v Babylone pochopili ako príležitosť k pokániu: raz skončí, raz nastane návrat, len nezabudnúť na Hospodina, na Jeho chrám, ktorý musí byť znovu vybudovaný. **„Pri riekach babylonských tam sme vysedávali a plakávali, keď sme sa na Sion rozpomínali“** (Žalm 137, 1). Stretávajú sa každú sobotu v svojich školách — synagogách, čítajú si spoločne Sväté Písmo, spomínajú, dúfajú. Veď **„Hospodin milosrdný je a ľútostivý, zhovievavý a bohatý je v milosti. Nebude sa prieť ustavične, nebude naveky sa hnevať. Nespráva sa k nám podľa našich hriechov, neodpláca nám podľa našich vín...“** (Žalm 103, 8—11). Dočkali sa. Perzský kráľ Kyros, akonáhle sa stáva vládcom nad Babylonom, stáva sa i nástrojom Božieho odpustenia. Povoľuje Izraelčanom návrat do vlasti a znovuvýstavbu Nabudonozorom zničeného chrámu. Vracajú sa s nadšením: znovu sa vznesie dym z teraz už čistej obete, zväzok Boha s Jeho ľudom trvá. A **„väčšia bude sláva domu tohto, nie toho prvého..., lebo na tomto mieste spôsobím pokoj, hovorí Hospodin zástupov“ (Aggeus 2,10).** Snáď pri vyslovovaní týchto slov počul prorok Aggeus v duchu už spev zástupov anjelov nad Betlehemom: **„Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, medzi ľuďmi dobrej vôle“?**

Blížiace sa zatmenie Slnka sa dá už rozoznať. Nebo červenie, hora i ľudia a najmä trčiace kríže akoby v tej čudnej žiari vystupovali zo skutočnosti. V zástupe badať nepokoj, neistotu. Ešte tu i tam zaznie nadávka, výsmech, ale hlas, ktorý ich vyslovuje, sa chveje, posledné slabiky sa dusia v hrdle. Zástup sa zreteľne zmenšuje, mnohí sa strácajú. Ján vidí, ako sa niektorí bijú v prsia. Je temnejšie a temnejšie. Ján sa vracia k svojim myšlienkam:

Ty si vedel Pane, keď sa vtedy vracali z babylonského zajatia zvyšky Izraela, že **„na stolec Mojžišov“** zasadnú zákoníci a farizeji — (Mat. 23,2), že potomci tých šťastlivých navrátilcov sa Ti raz odmenia volaním: **„Ukrižuj, ukrižuj Ho“.** Vari práve teraz na to myslíš a horkosť nad nevďakom Ti pôsobí väčšiu bolesť než telesné umieranie. V Tvojej tvári však nie je len bolesť a úzkosť a vôbec tam niet rezignácie porazného. Už vtedy pri Jordáne, keď sme sa zoznámili, si vedel čo Ťa čaká, ale prišiel si zvítaziť. Povedal si vtedy Nathanaelovi: *„Uvidíš väčšie veci ako tieto“* (Ján 1,50). Pripravil si novú potopu? Tvoja cirkev Starého zákona vedela o hriechu, zápasila s ním a podlieha mu napokon. Ty to vidíš a robíš ďalej. Teraz však už neposielaš nového Mojžiša, aby vyviedol Tvoj ľud z duchovného Egypta, ale sám prichádzaš do svojho, aby si sám vyslobodil svoj ľud, aby si s ním namiesto tej starej, sinajskej, uzavrel novú zmluvu v svojej krvi.

„Do svojho vlastného prišiel, a Jeho vlastní Ho neprijali“ (Ján 1, 11). Jánovi sa chce plakať. Veď sa všetci tešili na Mesiáša. Ako je to možné, že Ťa nespoznali? Zabudli v Mesiášovi očakávať pastiera a premožiteľa Goliášovho. To Ťa však nemýli a ako kedysi Mojžiš vystupoval na Sinaj, horu Starej zmluvy, Ty vystupuješ na Golgotu. Starozákonná bohoslužba, starozákonné obete sa stali stáročiami prázdnym obradom, a tu Ty sám seba prinášaš v novú večnú obeť.

Opäť si začal tvoriť z ničoho: nás, rybárov, si povolal za prvých občanov Tvojho Kráľovstva, za prvú posádku svojho novozákonného duchovného korábu a učinil si z nás dokonca rybárov ľudí. Bol to jeden z nás, rybárov, kto Ťa vyznal: Ty si Syn Boha živého. My sme roznášali úlomky chleba z Tvojich rúk zástupom a boli sme svedkami, ako piatimi chlebami bolo nasýtených päť tisíc ľudí. To však bol len predobraz toho, čo sa stalo včera. Opäť si lámal chlieb, ale tu si nám prezradil, že to je Tvoje telo, ktoré sa láme za nás na odpustenie hriechov a že v kalichu, z ktorého si nám dal piť, je pod spôsobom vína Tvoja krv, spečatenie novej zmluvy medzi Bohom a ľuďmi a záloha nového stretnutia v Kráľovstve Tvojho nebeského Otca. Keby bol s nami Nikodém a prežil, čo sme my prežívali, nemusel by sa pýtať, čo to znamená znovu sa narodiť. Stal si sa na veky jedinými Dverami do Kráľovstva tvojho Otca a nikto tam už nikdy nevojde ináč, než Tebou...

Zatiaľ sa celkom zotmelo a návršie sa takmer vyprázdnilo. Pod krížom zostalo už len niekoľko najvernejších. Nebudem popisovať nič viac. Je to verne zapísané v evanjeliách a sú tam zapísané všetky slová Christove vyslovené na kríži až do toho *„dokonané je“*. I táto dlhá, mučivá obeť bola prinesená, na znamenie jej dokončenia sa roztrhla chrámová opona: Isus, Syn odchádza k Otcovi a nechá za sebou otvorené. — Pre nás.

Prot. Radivoj Jakovljevič

Poznaj pravoslávnu cirkev

PRAVOSLÁVNA CIRKEV V AMERIKE

Svätá pravoslávna cirkev prebývajúca počas mnohých stáročí na Východe, sa pôsobením sv. Ducha a riadením Božej Prozreteľnosti rozšírila po celom svete. Dnes môžeme nájsť pravoslávnych kresťanov a pravoslávne chrámy nielen v tradičných pravoslávnych krajinách Stredného Východu alebo Európy, prípadne v Afrike alebo v Ázii, ale aj na iných, tzv. nových kontinentoch Ameriky a Austrálie. Všade tam sa sv. pravoslávna cirkev cíti ako cirkev domáca a jej príslušníci nie sú už iba prisťahovalci, ale predovšetkým generácia, ktorá v týchto krajinách vyrástla, o čom svedčí aj udelenie autokefality, čiže samostatnosti, pravoslávnej cirkvi v Amerike ruskou pravoslávnou cirkvou.

Začiatok pokrstenia severozápadu Ameriky a priľahlých ostrovov sa datuje od objavenia Aljašky ruskou Beringovou expedíciou r. 1741. Na základe rozhodnutia posvätnej Synody ruskej pravoslávnej cirkvi bola r. 1793 zriadená pravoslávna misia za účelom hlásania slova Božieho medzi pohanmi obývajúcimi Aleutské ostrovy a pre ruské obyvateľstvo Aljašky, Aleutských a Kurilských ostrovov.

Prvým predstaviteľom tejto misie bol archimandrita Joasaf Bolotov, ktorý s požehnaním metropolitu novgorodského a peterburského Gavriila prišiel sem s niekoľkými mnichmi slávneho Valaamského monastiera. Misionári si rýchlo osvojili jazyk miestneho obyvateľstva a už po prvom roku ich pobytu na Aleutských ostrovoch sa dalo pokrstiť asi 7000 ľudí. Jeden z misionárov, jeromonach Juvenalij, podstúpil za Christa aj mučenícku smrť r. 1795. Druhým úspešným misionárom bol sv. German, ktorý tam úspešne hlásal slovo Božie 40 rokov. R. 1797 bol vysvätený prvý pravoslávny chrám Vzkriesenia Spasiteľa Isusa Christa na ostrove Kodiak. R. 1840 bol vysvätený za biskupa kamčatského, kurilského a aleutského Inokentij Venjaminov so sídlom v Novoarchangelsku na ostrove Sichta, ktorého možno nazvať apoštolom Aleutských ostrovov a Aljašky. Na ostrove Sichta vybudoval chrám sv. archanjela Michala a založil misionársku školu. R. 1845 bol založený novoarchangelský duchovný seminár. O 5 rokov neskoršie mala už misia 9 chrámov, 37 modlitební, 12 kňazov a asi 50 000 veriacich. Neskoršie bola zriadená eparchia aleutská a aljašská a jej prvým biskupom sa stal Joan Mitropoľskij. S pribúdaním ruského obyvateľstva v západných oblastiach Spojených štátov bola biskupská katedra prenesená do San Francisca. R. 1870 bola založená farnosť v New Yorku a jej správcom sa stal bývalý rímskokatolícky kňaz dánskej národnosti Nikolaj Biering, ktorý mal pre pravoslávnu cirkev veľké sympatie. Za biskupa Nikolaja Ziorova boli zriadené dve misijné bohoslovecké školy.

V tejto dobe sa do pravoslávnej cirkvi vracajú veriaci 15 rusínskych uniatských gréckokatolíckych farností. Veľkú zásluhu mal na tom mitr. prot. Alexander Tóth, bývalý profesor cirkevného práva na uniatskom gréckokatolíckom seminári v Prešove. Za arcibiskupa Tichona Belavina bolo sídlo aleutskej a aljašskej eparchie prenesené zo San Francisca do New Yorku, kde bol vybudovaný chrám sv. Nikolaja. Pre Aljašku bol ustanovený biskup, vikár. Tiež v Kanade sa s pravoslávnou cirkvou zjednotili uniatské gréckokatolícke farnosti a v Spojených štátoch prešlo za arcibiskupa Tichona do pravoslávnej cirkvi 30 uniatských farností. R. 1907 sa konal v Maifelde prvý cirkevný snem, ktorý vydal ústavu pre pravoslávnu cirkev v Amerike. Oficiálny názov cirkvi bol Ruská pravoslávna gréckokatolícka cirkev v Amerike. V Brooklyne bol zriadený vikariát pre sýrsko-arabských veriacich. Biskupom sa stal archimandrita arabskej národnosti Rafael. Pre Srbov bola zriadená misia srbská.

R. 1907 mala ruská pravoslávna gréckokatolícka cirkev v Amerike dva vikariáty, misiu grécku, srbskú a americkú, viac než 100 chrámov, 1 monastier,

113 škôl, 133 bratstiev, vydávala štyri časopisy (ruský, arabský, srbský a anglický), 1 noviny, 2 duchovné semináre a sirotínec. Veriacich bolo asi 100 000.

Pre zaujímavosť možno poznamenať, že za arcibiskupa Platona vrátilo sa v rokoch 1907—14 do pravoslávnej cirkvi ďalších 70 uniatských gréckokatolíckych farností, veriaci ktorých pochádzali väčšinou z východného Slovenska a bývalej Podkarpatskej Rusi. Celkom sa do I. svetovej vojny vrátilo do pravoslávnej cirkvi v Amerike 115 uniatských gréckokatolíckych farností, čo je potešiteľné najmä preto, že naši otcovia a dedovia aj v Amerike vedeli vystihnúť, kde je ich miesto — v únii s Rímom, alebo vo svätej pravoslávnej cirkvi. Od I. svetovej vojny pravoslávna cirkev v Amerike neustále rástla počtom veriacich, takže sa dnes zaraďuje medzi najpočetnejšie kresťanské vierovyznania v Spojených štátoch a v Kanade.

Na čele pravoslávnej cirkvi v Amerike stojí arcibiskup newyorský, metropolita celej Ameriky a Kanady Irinej (svetským menom Ivan Bekiš). Narodil sa 2. októbra 1892 v juhozápadnom Rusku. R. 1914 ukončil Cholmský duchovný seminár a po vysviacke na kňaza bol ustanovený za pomocného duchovného v Ľubline a za člena konzistória pinskej eparchie. Neskoršie sa stáva predsedom eparchiálneho misijného výboru. Pôsobil na farnostiach v okresoch Sarny a Kameň-Kaširskoho, kde bol zároveň aj blahočinným týchto farností.

R. 1944 sa otec Irinej ocitol v Nemecku „ako presídlená osoba" a r. 1952 emigroval do Spojených štátov a bol menovaný za správcu chrámu sv. Trojice v Mac Adu v štáte Pennsylvánia v jurisdikcii ruskej pravoslávnej gréckokatolíckej cirkvi v Amerike. R. 1953 bol vysvätený za biskupa a bol menovaný na katedru tokijskú a japonskú. Počas jeho účinkovania v Tokiu bol otvorený duchovný seminár. R. 1961 sa stáva arcibiskupom bostonským a Nového Anglicka. Po smrti metropolitu Leontija ho snem biskupov ustanovil za námestníka metropolitu a 23. septembra 1965 bol zvolený za arcibiskupa newyorského a metropolitu celej Ameriky a Kanady. V apríli 1970 ruská pravoslávna gréckokatolícka cirkev v Amerike obdržala autokefalitu od svojej duchovnej matky — ruskej pravoslávnej cirkvi a metropolita Irinej sa stal predstaviteľom novej, v poradí už pätnástej autokefálnej cirkvi — pravoslávnej cirkvi v Amerike.

Pravoslávna cirkev v Amerike je metropoliou a pozostáva z 10 eparchií, a to z eparchie aljašskej so sídlom v Sitke, eparchie kanadskej so sídlom v Montreali, rumunského biskupstva s rezidenciou v Jacksone, eparchie chicagskej a mineapolisskej so sídlom v Chicagu, eparchie novoanglickej so sídlom v Springfilde, eparchie newyorskej so sídlom v New Yorku, eparchie philadelphskej a pennsylvánskej so sídlom v South Canaane, eparchie pittsburgskej a westvirginskej s rezidenciou v Pittsburgu, eparchie sanfranciskej so sídlom v San Franciscu a jednej eparchie v Južnej Amerike.

Pravoslávna cirkev v Amerike má 11 biskupov, 452 farností, ktoré spravuje 408 duchovných a asi 1 000 000 veriacich. Uvedené údaje sa týkajú iba juris-

dikcie ruskej pravoslávnej gréckokatolíckej cirkvi. Spolu s ostatnými jurisdikciami pôsobí v Amerike približne 67 biskupov v 54 biskupstvách, 1916 duchovných na 1766 pravoslávnych farnostiach. Počet pravoslávnych veriacich je približne 4 500 000.

Sídlo metropolie sa nachádza v New Yorku. Je to priestranná rezidencia s 29 miestnosťami a s metropolitnou kaplnkou zasvätenou sv. Sergijovi Radonežskému. Vedľa rezidencie je katedrála „Pokrovu Presvätej Bohorodičky" s kaplnkou sv. Inocenta Irkutského. Pravoslávna gréckokatolícka cirkev v Amerike má niekoľko monastierov, z ktorých možno spomenúť monastier sv. Tichona Zadonského. Monastier založil r. 1906 jeromonach Arsenij Chaganec, neskorší arcibiskup s požehnaním arcibiskupa Tichona, neskoršieho patriarchu moskovského. Monastier je svätyňou sv. pravoslávia v Amerike, nachádza sa v ňom sirotinec. Na monastierskom cintoríne sú pochovaní biskupi ruskej pravoslávnej gréckokatolíckej cirkvi v Amerike. Nachádza sa v ňom aj mauzóleum s telesnými pozostatkami o. Alexeja Tótha, iniciátora návratu amerických uniatov do pravoslávnej cirkvi. V Kalifornii je monastier sv. Jevgenija Mučeníka, založený r. 1951 s kaplnkou sv. Nikolaja. Ďalej v Kalifornii sa nachádza ženský monastier Zosnutia Prečistej Bohorodičky, založený r. 1942 za metropolitu Teofila.

Výchove kňazského dorastu slúži bohoslovecký seminár sv. Vladimíra v New Yorsku. Bol založený r. 1937 a r. 1948 dostal štatút bohosloveckej akadémie. Na tomto seminári pôsobí známy teológ pravoslávnej cirkvi v Amerike o. John Meyendorf, držiteľ niekoľkých akademických hodností. V South Canaane v Pennsylvánii sa nachádza seminár sv. Tichona, založený r. 1937.

Pravoslávna cirkev v Amerike vydáva časopis Ruský pravoslávny vestnik (The Russian Orthodox Mesenger), vychádzajúci v angličtine a v ruštine, ďalej vydáva metropolitná rada časopis The Orthodox Church (Pravoslávna cirkev) v angličtine. V angličtine vychádza The Year Book and Church Directory (Ročenka) a v ruštine Ustav. Ďalšie publikácie vychádzajúce mesačne v angličtine sú The Rusian Orthodox Journal, The Svit-The Light, vychádzajúci v ruštine a angličtine dvakrát za mesiac. V angličtine vychádza ďalej The Orthodox Herald, v ruštine časopis Po stopam Christa. Seminár v New Yorku vydáva svoje publikácie, a to St. Vladimír's Seminary Quarterly a St. Vladimír's Newsletters. Výpočet pravoslávnych inštitúcií v Amerike nie je však úplný, nakoľko sa nebral zreteľ na jurisdikcie ďalších pravoslávnych cirkví, ktoré v Amerike vyvíjajú svoju činnosť.

Pravoslávna cirkev v Amerike je dobre organizovaná aj napriek nedostatkom jurisdikčného charakteru, má vynikajúcich bohoslovcov a jej cieľom je úspešné šírenie sv. pravoslávia na americkom kontinente. Významnou udalosťou v živote cirkvi bolo udelenie autokefality. Popredný pravoslávny bohoslovec v Amerike Dr. John Meyendorf o tomto hovorí: „Zriadenie pravoslávnej cirkvi v Amerike ako cirkvi autokefálnej, je významnou udalosťou pre svetové pravoslávie. Uznáva tú skutočnosť, že pravoslávna viera nie je

iba vierou niektorých etnických skupín vo východnej Európe a na Strednom Východe, že jej kanonická štruktúra nie je navždy viazaná na nostalgické reminiscencie na Byzanciu alebo Svätú Rus, ale že jej misia je určená človeku dneška a zajtrajška."

Treba len dúfať v riadenie Božej Prozreteľnosti a veriť, že nakoniec prestanú v Amerike jurisdikčné rozdiely a nastane doba zjednotenia všetkých pravoslávnych kresťanov v Amerike, ktorá obohatí sv. pravoslávie o pravoslávie americké.

P. T.

Než príde Isus Christos vo svojej sláve

Spasiteľ nás Isus Christos poukázal na to, že až príde vo svojej sláve na túto zem, aby súdil živých i mŕtvych, v tú chvíľu pred Jeho súdom budú mnohí poslední prvými a prví poslednými.

Tých, ktorí budú pred Ním prvými, čaká veľké šťastie, ale tých druhých hrozný zármutok. Aby sme na Jeho slávnostný príchod boli pripravení, poučil nás svojím podobenstvom o boháčovi a Lazárovi.

V tomto podobenstve nám ukazuje, čo máme robiť, i keď sa považujeme za bohatých, i keď si myslíme, že sme chudobní. Z podobenstva vyplýva, že musíme neustále dávať a všetko trpezlivo znášať.

Stáva sa nám často, že máme prázdnu peňaženku, máme v nej len malú mincu, ktorú pokladáme za nič. To robíme aj v morálnom živote. Tak by to však nemalo byť. Veď tieto maličké hodnoty, v živote kresťana, dobré skutky, úsmev, milé slovo, potešenie, uspokojenie, pomoc starcovi, dobrá rada, všetko vykonané v prospech blížneho, nás pozdvihnú pred naším Vykupite-

ľom a spravodlivým Sudcom Isusom Christom. Nemusí to byť len almužna, každý malý dobrý skutok nám pomáha do Kráľovstva nebeského.

V knihe „Ajhľa, človek" píše jej autor, že osobný lekár spisovateľa L. N. Tolstého, dr. Dušan Makovický sa raz vracal z návštevy chorého. Videl, že na chodníku ležali skaly a haluze. Odkopával ich nohou z cesty a myslel si: aspoň nebudú prekážať tým, čo pôjdu za mnou. — Aj to je dobrý skutok, ani ten nezostane bez odmeny. Aby bolo more slané, rozpustilo sa v ňom množstvo soli, ale hŕby soli sú zložené tiež len zo zrniečok, ktoré spolu dávajú slanú chuť oceánom. Keby každá z miliónov duší položila ten kamienok dobrej vôle, Kráľovstvo nebeské by sa nám priblížilo.

A teraz si predstavme, že každý deň sme vykonali len takú maličkú vec v prospech nášho blížneho. Koľko by toho bolo za celý náš život, a keby takto konali všetci, koľko dobra by sa na svete urobilo za deň, za rok, od stvorenia sveta? A práve o toľko by sa nám priblížilo Kráľovstvo nebeské.

My však väčšinou nevenujeme pozornosť týmto malým skutkom, ale činíme zlo, a to práve v čase, keď si máme obstarávať olej pre naše lampy, než príde Ženích — Isus Christos. Nemáme čas ani na milé slovo voči svojmu blížnemu. Všetko chceme, neustále pre to pracujeme, ale všetko chceme dopriať len sebe samému.

Š. H.

„Ukrižovaný za nás bol..."

V čase veľkonočného pôstu sa naša pozornosť obracia k sv. krížu, k mukám a k ukrižovaniu nášho Spasiteľa Isusa Christa, ktorý ako Baránok priniesol obeť na kríži za každého človeka.

Veľkosť Spasiteľova je v tom, že tak miloval človeka, že sa dal za neho mučiť a ukrižovať. Ako píšu evanjelisti, stal sa Baránkom Božím, ktorý prijal na seba hriechy celého sveta a stal sa naším Vykupiteľom. Veľkosť každého génia je v tom, že sa z lásky venuje tomu, čo má najviac rád v tomto živote, celý svoj život venuje tomu, čo najviac miloval.

V nedeľu „krestopoklonnú" sa všetci klaniame sv. krížu, bozkávame sv. kríž, ktorý je vynesený do stredu chrámu, je to náš symbol. Svätý kríž hlása lásku ku všetkým, lásku obetavú a účinnú. Preto máme sv. kríž všade, kde žijeme: na našich chrámoch, v bytoch, pri cestách a na poliach, sv. kríž stojí nad hrobmi našich predkov, sv. kríž nosíme na retiazke na krku. Je to všetko z úcty a vďaky ku Spasiteľovi, ktorý zomrel na tomto sv. kríži a s ktorýmto sv. krížom je nerozlučiteľne spojené aj vzkriesenie Isusa Christa.

Svätý kríž je nám vždy a všade posilnením. A keďže ho všade vidíme a keďže sv. kríž pripomína lásku Božiu, núti nás, aby táto Božia láska našla v nás ozvenu.

Štefan Horkaj, duchovný

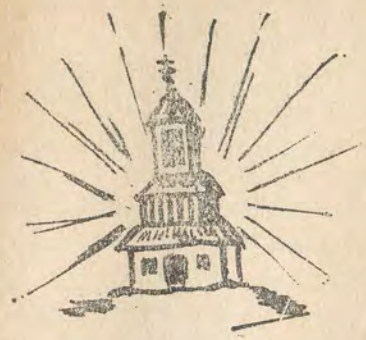

Urbár cisárovnej Márie Terézie

Tento článok bude trocha vzdialenejší od cirkevného života nášho ľudu v XVIII. storočí, ale bude sa v ňom odrážať sociálny stav obyvateľstva, ktorý nemálo v dobrom poslúžil založeniu únie, preto ho uverejňujeme.

Spokojnosť, mier a sociálna spravodlivosť, vzájomné dobré spolunažívanie občanov podnecujú tvorčiu prácu pre všeobecné blaho. Ak človek tieto práva nemá, usiluje si ich prinavrátiť. Tak často vznikali roľnícke vzbury v Rakúsku-Uhorsku v XVIII. stor. Mária Terézia v rokoch 1775—6 sa rozhodla vydať svojrázny zákon, ktorý by usmerňoval vzťahy medzi nevoľníkmi a feudálmi.[1] Keďže narazila na odpor feudálov, roku 1765 rozpúšťa maďarský snem a vydáva rozkaz — previesť všeobecné sčítanie ľudu a nazbierať tak podrobné svedectvo o sociálnom stave nevoľníkov. Preto bol vypracovaný projekt tzv. „pozemkovej reformy", uverejnený vo všetkých jazykoch národností, žijúcich v štáte. Nevoľníci z tejto reformy však nemali nič. Lebo urbár fakticky potvrdzoval plné „právo" feudálov na vlastníctvo pôdy ako prv a nevoľníci ďalej svoje bremeno niesli. Podrobnosti tejto reformy boli zverené oblastným úradom, ktoré sympatizovali s majiteľmi pôdy. A tak sa norma povinností nevoľníkov voči pánom nijako neznížila, ale naopak, povinností bolo ešte viac, najmä preto, že v spomínanom urbári bolo veľa nejasností, ktoré si boháči vykladali v neprospech nevoľníkov.

Hlavnou tézou urbára bolo to, že šľachte patrí „právo vládnuť nad zemou", a roľníkom z nej udeľovať neveľké časti. „Normou" tu bola úroda, úrodnosť pôdy, čo dávalo možnosť vykorisťovania obyvateľstva.[2] So zavedením tohto systému roľníci stratili značné množstvo pôdy, ktorú mi feudáli jednoducho odňali. Za plné využívanie pôdy museli roľníci odpracovať pre pána 52 pracovných dní do roka i s poťahmi, ak tieto nemali, museli odpracovať 104 dní. Okrem toho museli slúžiť na dvore statkára, pomáhať pri poľovačkách 13 dní do roka. Potom jestvovala ešte peňažitá povinnosť. „roľnícka daň", nájomné z domu, zbierky na panskú kuchyňu a iné povinnosti.[3]

Maďarský snem od roku 1792 deväťkrát potvrdil „Tereziánsky urbár".

Okrem spomenutých povinností k statkárom, mali roľníci ešte povinnosti voči štátu. Bola to zúfalá bieda, najmä tam, kde bolo málo ornej pôdy, kde ledva dozrievala fazuľa, ovos, kapusta. Pretože z takej malej úrody nemohli nasýtiť ani vlastnú rodinu, boli nútení odchádzať na maďarské roviny za zárobkom. Taký smutný bol obraz sociálne-ekonomickej situácie nášho ľudu, jeho prevážnej väčšiny. Takáto krajná nespravodlivosť viedla k vzburám proti nevoľníckym zákonom štátu.[4] Po smrti Márie Terézie (1780) nastúpil na rakúsky trón jej syn Jozef II., ktorý mal trocha lepší vzťah k biede obyvateľstva a usiloval sa ju zmierniť. Dňa 22. augusta 1785 vydal patent „Manifest", ktorým sa rušilo nevoľníctvo občanov, povoľovalo sa sťahovanie, čoho pred tým nebolo. Roľníctvo si trochu oddýchlo, lebo malo možnosť a právo na majetok, na výučbu detí (stredná škola). Z tejto elementárnej slobody sa však dlho ľudia neradovali, lebo po smrti cisára Jozefa II. jeho následník Leopold II. pod vplyvom statkárov znovu obnovuje nevoľníctvo a snem r. 1791 znovu prijíma urbár Márie Terézie. Obyvateľstvo sa znovu usiluje o vzbury proti vykorisťovateľom — feudálom[3] (str. 163). Od Stvoriteľa Pána Boha je ľuďom darovaný tento sad, príroda, ktorú ľudia nestvorili, sad, ktorý nesadili, ale predsa ho dostali, aby ho využívali pre svoje potreby, aby ho nezneužívali, ale aby sa radovali zo života a oslavovali Pána (1 Moj. 1,26—31). Ale kam až došiel človek, keď si podrobil iného človeka, svojho blížneho a využil jeho pracovnú silu, obohatil sa ňou, sám žijúc v rozkoši? Najviac je zarmucujúce to, že vykorisťovateľ sa sám pokladá za veriaceho človeka a klame, keď hovorí, že vyznáva Boha a Jeho prikázania. Takéto zlo len kompromituje kresťanstvo. Delenie na triedy, nerovnosť, to je dielo ľudí. Každý Boží dar má slúžiť všetkým ľuďom. Boh vyzýva človeka, aby dovršil Jeho dielo láskou k Bohu a k blížnemu. A naši blížni, to sú všetci ľudia bez výnimky. Porobenie môže byť fyzické i duchovné. Náš ľud poznal to i to. Keďže bol porobený fyzicky, nemal možnosť sa brániť, ani brániť svoju duchovnú matku — cirkev pravoslávnu. Ale Pán mu to nemal za zlé a privedie ho k spáse.

LITERATÚRA:

[1] *E. Nedzeľský:* Z ust narodu, Prešov, 1955

[2] *T. Lehocký:* Bereg Vármegye monographia, 1881

[3] *O. Micjuk:* Narisy z soc.-hospodarskoj istoriji, Praha, 1938

[4] *N. I. Meľnikova:* Zakarpatska Ukrajina v revoljucii 1848, Prešov, 1952

Duša človeka

Zvykne sa hovoriť, že život letí rýchlo ako vietor, ktorý za sebou zanecháva stopy ničenia, stopy márnosti a únavu ducha, ako to hovoril premúdry Ekkleziast (1, 14). Pri takej rýchlosti si niekedy človek aj ťažko spomína, aký vlastne viedol život, čo urobil dobrého a čo zlého. A tak starneme, slabne nám pamäť, slabne nám telo, kloníme sa k zemi, ktorá nás napokon zoberie do svojho náručia k večnému odpočinku.

Raz sa ma traja ľudia spýtali: má človek dušu? *Odpovedám otázkou: ktorý z vás bol pri umierajúcom, pri koľkých umierajúcich ste boli?* Zomieral každý rovnako?

Jeden odpovedal: bol som pri troch umierajúcich, druhý videl dvoch a tretí človek dokonca šiestich, ale každý zomieral ináč. *Napríklad Ivan, ktorý pil. Každú voľnú chvíľku presedel v krčme a domov prichádzal s krikom, svoju ženu bil. Jeho smrť bola ťažká! Trápil sa tri dni. V predsmrtných chvíľach pľuval okolo seba, hádzal sebou, vydával hrozné zvuky.*

Druhý bol Vasiľ, dobre si naňho pamätám. Bol to mierny človek, vždy ako prvý prichádzal do chrámu a posledný odchádzal. So susedmi vychádzal dobre, v biede im pomáhal, hoci, keď sa ináč nedalo, len dobrým slovom. Tento človek zomieral veľmi ľahúčko: pozval všetky svoje deti, príbuzných. Deti poučil, ako majú milovať svojich blížnych, svoju cirkev, chrám Boží. Skončil slovami: „Odchádzam od vás na večnosť". *Prežehnal sa, vzdychol si a zomrel.*

Z uvedených dvoch príkladov vidno, že každý človek má dušu, ten dych života, dych večnosti Božej, ktorú dostal náš praotec a cez neho my všetci.

Svojho času Boh povedal: „Učiňme človeka k obrazu nášmu a nech panuje nad naším stvorením" *(1. Moj. 1, 26). Sv. Gregor Bohoslov povedal:* „Boh Stvoriteľ nesmrteľnými svojimi rukami vzal časť novostvorenej zeme, stvoril môj obraz a daroval mu svoj život — dychom mu dal Ducha života — prameň neviditeľného božstva. A tak sa človek stal podobným Bohu — podobným Prvoobrazu". *Boh povýšil človeka nad všetko stvorenie, ktoré sa mu má pokoriť. Človek sa musí pokoriť Bohu ako svojmu Stvoriteľovi a Vládcovi nebies i zeme, všetkého viditeľného i neviditeľného (Žalm. 2, 11). Milostivý Hospodin poučoval Adama v raji často, ako si má chrániť Jeho zákony. Veľkosť slávy Stvoriteľovej videli oči prvých ľudí a počuli slávu Jeho hlasu (Sirach 17, 7—11).*

V radosti Adam vzýval Boha: „Duch Boží ma stvoril a dych Všemohúceho mi dal život" *(Job 33, 4).*

Sv. Ján Damaskin povedal: „Telom Adam a Eva prebývali v blaženom edenskom sade a duša sa vznášala k vyššiemu pohľadu na život, k Bohu, radujúc sa Jeho veľkou milosťou".

Naši praotcovia teda boli stvorení pre rajský život. Pokušenie závistlivého diabla však prinieslo na svet smrť, ktorá neminie žiadneho človeka ani žiadne stvorenie.

Stvoriteľ vedel o páde človeka, a preto bolo predurčené človeka znovu postaviť obeťou jednorodeného Syna, ako aj bolo povedané v evanjeliu: „Na počiatku bolo Slovo... a Boh bol to Slovo... A to Slovo stalo sa telom, prebývalo medzi nami... jednorodený Syn Boha Otca" *(Ján 1, 1—14).*

Syn Boží prijal pokrstenie vo vodách jordánskych, aby nám ukázal príklad: „Kto sa nerodí z vody a Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho". Cez krst v mene sv. Trojice sa stávame synmi a dedičmi nebeského Kráľovstva; stávame sa kresťanmi.

Tak aj teraz, my kresťania, namiesto rajského domu praotcov, máme cirkev Christovu apoštolskú, naplnenú všetkým blahom, prostredníctvom darov sv. Ducha. V raji bol strom života, ktorý živil Adama; v našej cirkvi je povýšený kríž Pánov. V raji boli prekrásne plody na jedenie; v cirkvi máme viac: je to božské Telo a Krv Syna Božieho, ktorým sa živíme, aby nám boli odpustené hriechy. Toto naši praotcovia nemali, lebo boli neposlušnými deťmi Otca nebeského. My, kresťania, cez vykupiteľskú obeť Syna Božieho, sme neustále uvádzaní do raja, ale už ako synovia — dcéry a dediči. Adam okúsil zakázané ovocie. Syn Boží musel prijať na kríži ocot a žlč. Skrvavenými rukami, z kríža volá Syn Boží k sebe všetkých hriešnikov, najprv lotra po svojej pravici a potom nás všetkých, ktorí veríme, aby nás objal a zahojil nám naše hriešne duše, daroval nám život večný.

Prot. A. Omeljanovič

Smrťou k životu

Človek žije v čase a v priestore. V čase sa narodí, v čase sa pominie, zaniká. Jeho príchod na svet je spravidla výrazom šťastia a radosti rodiny, v ktorej sa narodí. Koniec jeho pozemskej púte — smrť — zapríčiňuje pozostalým smútok, bolesť.

Mnohí sa domnievajú, že sme na zemi len ako na hostine. Iní zasa tvrdia, že tu je peklo, preto vraj svet využiť, vyťažiť zo života čo sa len dá. Inak však zmýšľa kresťan, ktorý skúma svet a život v ňom zo zorného uhla v e č n o s t i. Život je veľký dar od Boha, treba si ho vážiť. Má svoje pravidlá, zákony. Existujú mravné normy, podľa ktorých je nutné konať.

Od nepamäti zaoberá sa ľudský duch otázkou života a smrti, ale najmä z m y s l u života. A predsa odpoveď kresťana je jednoduchá a pomerne ľahká:„... aby sme Boha poznali, Jeho milovali, Jemu slúžili a po smrti spasení boli". — Teda láska k Bohu a človeku a starostlivosť o blaho duše.

Dnešný, presexualizovaný, pôžitkársky a pritom skúpy svet niektorých ľudí, odmieta takúto náuku. Niektorým ľuďom sa nechce pokorne skloniť šiju pred velebnosťou Boha, vidieť vlastné nič v porovnaní s Jeho všemohúcnosťou a uvedomiť si slová: prach si a v prach sa obrátiš.

Človek nerád počúva o smrti, ktorá v ňom budí odpor. Avšak či chceme, alebo nie, smrť ide za nami. Niet pred ňou úniku. Ako v tej rozprávke, kde každý človek má zapálenú sviečku. Až dohorí, život človeka zhasne. Nik nevie, ako dlho bude práve jeho sviečka horieť. Je to dobré prirovnanie. Veď koľko ľudí by dalo neviem čo, najmä bohatých ľudí, za to, aby si mohli predĺžiť život, ktorý z nich uniká. Vďaka pokročilej lekárskej vede sa aj podarí ľudský život predĺžiť. Nie však do nekonečna.

Ani boháč smrť nepodplatí, ani bedár ju neuprosí. Berie deťom matku, rodičom milované dieťa, manželke verného životného druha. Bez odvolania a s konečnou platnosťou. Prišiel čas, dohorela sviečka a s ňou i tvoj život. Opúšťaš radovánky a vydávaš sa na ďalekú cestu, skadiaľ niet návratu. Rodina ťa odprevadí len po temný hrob. Ďalej idú s tebou len tvoje skutky, ktoré rozhodnú o tvojom večnom osude.

Smrť je zákonom prírody. A zákony platia pre všetkých. Čo je dnes bujné, a schopné milovať a byť milované, zajtra môže byť chladné, bezcitné, mŕtve, tlejúce v hrobe. „Keď si sa narodil, plakal si. Ži tak, aby všetci plakali, keď budeš odchádzať a aby si sa ty radoval." Tak povedal Konfucius, čínsky filozof. Takáto životná norma je záväzná a ideálna aj pre nás, kresťanov.

Smrť je nevyspytateľná, niekedy aj zákerná. Prichádza, keď ju najmenej čakáme. Sám poznám prípady dvoch mladých ľudí, ktorí rovno z tanečného parketu odišli na večnosť. Preto je dobre byť stále pripravený, žiť v súlade so zákonom Božím, mať čisté konto, nezaťažené svedomie, byť ochotný prijať smrť z ruky Pánovej v každej minúte.

Smrť je zisk. Tak nás povzbudzuje a utešuje náš veľký priateľ — apoštol národov. Koľkí sa dnes ženú za ziskom! Avšak pozemský zisk končí na cintoríne. Ten, o ktorom hovorí apoštol Pavel, je inej kvality a zamerania. Hrdza ho nezničí, mole nezožerú. Je odolný proti všetkému, i proti času. Je totiž večný. Trvalý pobyt v „bezvečnom dni carstvija Christova" — to je ten zisk. Je túžbou a nádejou každého dobrého kresťana.

Smrť je vstupnou bránou do príbytku Otca nebeského. Kresťan je optimista, verí v život večný, verí Bohu, ale verí i sebe, lebo vie, že vlastným pričinením a s Božou pomocou šťastne prepláva úskalím života bez škody na duši. Kresťan sa smrti nebojí, veď prečo by sa aj mal?! Ak celý život chodí s Bohom, žije s Christom, radostne môže čakať na smrť — ako na vykúpenie, ako na akt prechodu zo slzavého údolia do nebeskej ríše večného šťastia a pokoja.

Videl som obraz znázorňujúci umieranie, smrť dvoch ľudí. Jeden z nich je hriešnik, obkolesený zlými duchmi, trápi sa v smrteľných úzkostiach, bez útechy, bez nádeje. Aké strašné to len musí byť zomierať s výčitkami svedomia bez úľavy a istoty! Oproti tomu pokojný výraz druhej tváre prezrádza vyrovnané účty s Bohom, aktíva, ktoré ho oprávňujú k vstupu na nebeskú hostinu. V rukách ten človek drží kríž. Anjeli ho strážia vo chvíli, keď usína pre tento svet, aby sa zobudil tam, kde už niet starosti ani plaču...

Kresťanský život, nábožne prežitý život s Christom nám dáva istotu, že aj keď zomrieme, žiť budeme s Bohom na veky.

Andrej Malina

Nová cesta...

Bolo už pozde, keď sa Longin prebudil v kasárňach rímskej légie. Neotváral ani oči, iba ležal a spomínal. Včerajšia služba na veliteľstve a potom na Golgote ho unavila. Strašná ťarcha — nepochopiteľná, krajná a mlčanlivá ako nízke mračná zaľahla na jeho dušu. Včera sa natoľko unavil, že ani nemyslel na všetko, čo sa stalo pred jeho zrakom. V duši akosi cítil, že sa komusi veľmi ukrivdilo. Stále ho trápila myšlienka: „Za čo že bol odsúdený Ten Človek?" Na tú otázku sotva by mu niekto vedel odpovedať. Nahuckaný a nevedomý dav žiadal pre Neho trest. A tak teda od vinníka života, Toho krotkého zmučeného Trpiteľa so žiariacim pohľadom, v ktorom sa zračila nepochopiteľná dobrota a žičlivosť, odchádzali zo strachu a nerozhodnosti.

— Ozaj, kde je tu na tejto zemi pravda? — zašepkal Longin a otvoril oči.

Slnko bolo už vysoko a tieň od okenných rámov dlhým krížom ležal na mozaikovej podlahe sály. Ten tieň kríža dotýkal sa aj Longina sťa nejaká strašná vec.

Vo chvílkovom zľaknutí Longin sa odrazu strhol a obrátil sa na druhý bok.

— Čože je to? — zadychčane znovu zašepkal: „Žeby náhoda?. Ach, ozaj, už sa mi to všetko marí pred očami, ale predsa ten kríž sťa veľké bremeno dolieha na moje srdce, akoby som ja bol všetkému na vine. A ako na mňa pozeral, ako sa hlboko vpil Jeho pohľad do mojej duše... Či vôbec zabudnem na to niekedy?..."

Longin sa zamyslel a pomaly, tíško si odvetil:

— Nikdy, nikdy na to nezabudnem!

Dnes mal voľný deň. Mal teda možnosť prejsť sa trochu alebo zájsť niekde do nízkej krčmičky na pohár chladného vína. A ozaj žiadalo sa mu vína, nie tak pre smäd, ako preto, aby zabudol na to skrvavené, zbité telo, telo visiace na kríži... Pravosúdie, pravosúdie, ako často vynášaš rozsudok — nad samým sebou!

A ten dav, ten nevedomý dav, rozzúrený, neľútostivý, ten nechcel zabudnúť na svoj priestupok. „Krv Jeho na nás a na naše deti! — kričali zbesile a hádzali piesok a kamene k Jeho nohám... To bol úžas. Longin sa zatriasol a stisol plecia.

„Prečo a odkiaľ len tá zloba na Človeka, ktorý toľko im kázal o láske a odpúšťaní? — Istotne len preto, že im netreba ani lásky, ani odpustenia. Im treba vodcu, ktorý by viedol povstanie proti okupantom, proti Rimanom, ktorý by im i za cenu krvipreliatia vydobyl nezávislosť. Áno, keby im hovoril o pomste, keby hodil tisícky životov do priepasti nenávisti a zloby, keby ich viedol proti cudzozemcom, ó akoby Ho zbožňovali!... Ale láska, odpúšťanie, pokora a dobrota — toto všetko nebolo im po vôli... To ich len dráždilo — ich nadutosť a nezdržanlivú náturu.

Áno, mier a pokoj im nelichotil...

Longin sa zachmúril a znova uvidel pred sebou tak jasne, ako včera, toho bezcitného žida, ktorý odstrčil odo dverí svojho domu Trpiteľa, ktorý sa zatackal pod ťarchou kríža a oprel sa na minútu o múr. Longin vtedy šiel vedľa Neho a jasne videl, ako sa to stalo. On by aj pomohol Odsúdencovi niesť kríž, avšak disciplína, na ktorú si musí zvyknúť každý vojak, držala ho vo svojich kliešťach. Tu sa však už zdržať nemohol, a udrel rukoväťou kopije bezcitného občana.

— Odsúdený je pod ochranou rímskeho vojaka, rozumieš! — skríkol na prekvapeného žida.

Vtedy Odsúdenec pozrel sa po prvýkrát uprene na Longina.

Prečo to len urobil? — Longin nenašiel na to odpoveď.

Skrze plienku slz a zatienenosť strádania, toľko žiarilo v Jeho očiach pozornosti a lásky, že Longin nevydržal Jeho pohľad a odvrátil sa od Neho.

„Raz"! — akoby to počínanie počul zo svojej hrudi a Longinovi sa zdalo že prestúpil cez akýsi vysoký prah a odišiel kdesi hore vysoko... Potom pod krížom priložil k ústam Trpiteľa hubu, namočenú do octu a žlče.

„Dva" — tíško sa ozval čísi hlas a Umierajúci otvoril oči, a znovu pozrel na Longina.

Teraz však sa díval naň dlhšie a prenikavo.

— To zasa ty — začudoval sa Longin Jeho šepotu. „Zasa ty a tvoje srdce trpí so Mnou. I pre teba je tu rázcestie: do života a do smrti... Vyber si však cestu Vzkriesenia a pamätaj na Mňa"...

— Áno, ja pôjdem novou cestou, tou, o ktorej mi rozprávaš — hlasne odvetil Longin. „Preto, že si Syn Boží, preto, že Tvojimi ústami sa mi prihovára Láska. Čo je pravda? Hľa, ona je predo mnou....

Ľahký vietor zašelestil za oknami vetvami agáta a tieň kríža, ktorý sa ešte dotýkal hrudi Longina, už ho neobťažoval, ale naopak, uspokojoval ho a osviežoval jeho srdce. On už jasne videl pred sebou novú svoju cestu — cestu služby nie meču a vojne, lež služby krížu a mieru...

Prípravy na všepravoslávny snem

Prvých sedem ekumenických synod pripravilo kresťanské svedomie na spoločné rozhodovanie nástupcov sv. apoštolov, podľa apoštolskej synody r. 51 v Jeruzaleme.

A preto v pravoslávnej oblasti cirkvi Christovej pokračoval tento systém, ktorého sa zúčastnili zástupcovia východných štyroch patriarchátov: carihrdského, alexandrijského, antiochijského a jeruzalemského, a arcibiskupstva cyperského a sinajského. Avšak časy boli ťažké, a tak zasadanie všepravoslávnej synody bolo často nahradzované miestnymi carihradskými synodami, nazvanými endemické, alebo postupným súhlasom týchto cirkví, ktoré predstavovali celé pravoslávie.

Medzi tieto synody ej možné zaradiť napr. synodu r. 920 pre uzákonenie Kanonického spisu Nomokanon, potom synodu carihradskú r. 1351, ktorá prijala učenie Gregora Palamu o „otvorení nebies voči všetkým", v rámci „teológie svetla"; potom rozhodnutie r. 1368 aby Palama bol prehlásený za

svätého a aby mu bola zasvätená druhá nedeľa veľkopôstna; potom synoda r. 1483, ktorá zamietla florentskú úniu a tým položila kameň pre neskoršie zamietnutie uniatstva; synoda r. 1642 v Jassoch, Moldavsko, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia gráckeho, slovanského a rumunského pravoslávia; r. 1643 synoda carihradská prijala pravoslávne vyznanie viery, spísané Rumunom Petrom Moghilom, metropolitom kyjevským, ktoré bolo potom postupne uznané všetkými autokefálnymi pravoslávnymi cirkvami; synoda moskovská r. 1667 pre cirkevnú disciplínu a ďalšie.

V tej dobe povstali aj iné pravoslávne miestne národné autokefálne cirkvi uznané Ekumenickým patriarchátom, a tak bolo potrebné zhromaždenie pravej všepravoslávnej synody. K tomu došlo až v našom, 20. storočí.

V pravoslávnom svete sa nič nekoná unáhlene, ale premyslene, lebo sa jedná o rozhodnutie v rámci cirkvi Christovej, to znamená v plnej zodpovednosti. Preto nikdy nebola tématika zložitá, ale synoda sa zaoberala iba niekoľkými najnutnejšími záležitosťami, a ostatné sa zvyčajne ponechávali na rozhodnutie miestnej cirkvi na základe cirkevnej ikonomie.

Prvé prípravné medzipravoslávne zasadanie niekoľkých autokefálnych cirkví sa konalo r. 1923 v Carihrade a zaoberalo sa základnými problémami, ako prípravou všepravoslávnej synody, opravou juliánskeho kalendára a štýlu, disciplínou kňazského stavu, sobášom, pôstom, sviatkami ai. Nasledovalo potom ďalšie medzipravoslávne zasadanie na sv. Hore Athos r. 1930, ktoré sa zaoberalo 17 otázkami, rozšírením otázok z r. 1923 a pribraním záležitostí ekumenických, t. j. postojom voči nepravoslávnym. K tomu sa pridružil prvý kongres pravoslávnych teológov v Aténach r. 1936 so zreteľom na nové sociálne otázky.

Prvé všepravoslávne zasadanie sa stretlo r. 1948 v Moskve, kde sa rozhodlo najmä o ekumenickom postoji a o otázke kalendára. Tak sa začali ďalšie prípravy na teologickú a kanonickú synodu všepravoslávnu. Jednalo sa o nej pri ďalšom zasadaní v Moskve r. 1958, čím bolo umožnené stretnutie sa prvého všepravoslávneho prípravného zasadania na Rhodose r. 1961, ktoré pripravilo zoznam 39 otázok, zhrnutých do 8 problémov týkajúcich sa viery, cirkvi, disciplíny, vzťahov medzi pravoslávnymi, otázok ekumenických, svetových, teologických a sociálnych.

Do podrobností zasiahli potom všepravoslávne zasadania na Rhodose r. 1963 a 1964, zasadanie teológov v Bukurešti r. 1964, potom v Belehrade r. 1966 a zasadanie v Chambessy-Ženeve, v stredisku ekumenického Patriarchátu, r. 1968. Bolo rozhodnuté zaoberať sa pre svätú a veľkú všepravoslávnu synodu nasledujúcimi 6 otázkami: viera a dogma, sv. liturgia v živote veriacich, cirkevná disciplína, prekážky sobáša, oprava kalendára a ustálenie dáta sv. Paschy a ikonomia cirkevná. Námety boli rozdané k spracovaniu Patriarchátom: ekumenickému, ruskému, srbskému a bulharskému a metropolii gréckej s poukazom, aby aj ostatné autokefálne cirkvi, v počte 14, sa pridali k spracovaniu problémov a medzi sebou prejednali ich obsah. Ďalšia závažná otázka bola obsiahnutá v probléme „pravoslávnej diaspory", t. j. pravoslávnych cirkví v západnej Európe a v obidvoch Amerikách. Toto bolo prejednávané na medzipravoslávnych zasadaniach v Paríži a v Brooklynu r. 1970.

Po ďalších prípravách sa stretla komisia v Chambessy v júli 1971, aby rozhodla o doplnkových prácach pre svätú a veľkú synodu, ktorá sa má konať o rok v Alexandrii pri príležitost 300. výr. alexandrijskej synody r. 1672.

Účasť pravoslávnej československej metropolie bola vždy príkladná vzhľadom na misionárske postavenie a na praktické riešenie všetkých otázok pre dnešných veriacich.

Prof. M. Sesan

„Čo zarmucujete túto ženu?"

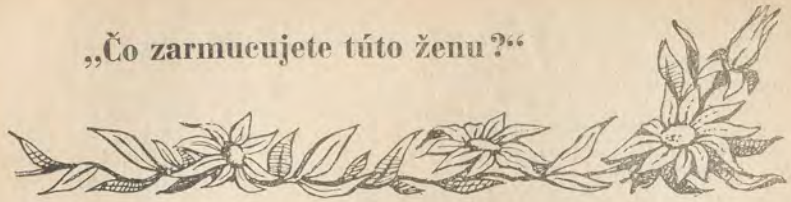

Tieto slová vyriekol sám Isus Christos. Zastal sa ženy a ešte k tomu v dome Šimona Malomocného. Aký nevídaný čin! Sami apoštoli sa pohoršili, veď žena v tých dobách, to bolo menej než nič, to bola slúžka, ktorá nesmela mať vlastný názor, nesmela počúvať učené reči, nesmela mať vlastné záľuby. Jej patrila práca v kuchyni, prala a robila na mužov, večne mlčiaca a utiahnutá, mnohorazy oveľa inteligentnejšia, jemnejšia a predvídavejšia, než tí, ktorí ju zaznávali.

Tak tomu bolo aj v Betánii, keď prišla žena k Christovi a vyliala mu drahocennú masť na hlavu na znak lásky, úcty. Muži sa zarmútili, lebo masť bola drahá, mohla sa predať a peniaze rozdať chudobným. Muži uvažovali racionálne, pretože nerátali s láskou. Lásku poznal Christos, preto povedal: „Veru, vám hovorím: kdekoľvek na šírom svete bude sa kázať toto evanjelium, na jej pamiatku bude sa hovoriť aj o tom, čo urobila" (Mat. 26,13).

Spomenula som krásny čin ženy s alabastrovou nádobou nie preto, že by snáď naše ženy mali vylievať drahocenné masti len preto, aby sa o nich hovorilo.

Dnešné ženy majú možnosti iné, predsa však podobné. Koľko možností pre ženu je preukázať lásku k Christovi v chráme Božom, alebo na iných úsekoch práce v našej cirkvi. Ani táto práca nebude zabudnutá! Len ju treba vykonávať s láskou. Ako s láskou? Tak, aby sme pri tom nemysleli, či nás vidí tá, alebo tamtá, aké sme my zbožné, čo my všetko robíme; od takejto „činnosti" je blízko k ohováraniu, a to už s láskou nemá nič spoločného!

Žena má veľa životných úloh, ktoré jej muži nezávidia, ale taký už je svet. Výchova detí, vlastné vzdelávanie sa, lebo nikdy nevieme toľko, aby to stačilo, práca pre blížneho, láska k nemu. A život plynie ďalej. Postarajme sa, aby sa o nás aspoň nehovorilo nič, keď sa nebude hovoriť v dobrom.

Svoj jarný sviatok Medzinárodného dňa žien si oslávme tak, ako je to vhodné pre ženy, ktoré majú už dnes všetky výhody, t. j. sú dokonca pokladané za ľudí s dušou, ktoré vykonávajú prácu na všetkých pracoviskách svedomite a ešte im pri tom všetkom vyjde chvíľka pre seba.

Jarné slnko sa na nás pozrie teplým okom, radujme sa, veď život je krásny pre hodného človeka, nech už je mužom, alebo „len" ženou.

H. F.

Zo života našich farností

Dňa 18. decembra 1971 všetci duchovní a veriaci Bardejovského okresu zažili neobyčajnú radosť. V ten deň *Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, vyhovel ich prosbám a zavítal do Lukova.* Sprevádzal ho d. o. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, a d. o. prot. M. Olexa, spirituál PBF. Za prítom-

nosti Preosvieteného vladyku Nikolaja odslúžili potom *duchovní v miestnom chráme sv. liturgiu za zdravie Preosvieteného vladyku pri príležitosti jeho nadchádzajúcich menín a narodenín.* Po skončení sv. liturgie d. o. Pidanič v mene všetkých duchovných poďakoval Preosvietenému vladykovi za jeho návštevu a blahoželal mu k meninám. Chrámom zaznelo mohutné *„mnohaja lita“*. Preosvietený vladyka sa milým slovom prihovoril k veriacim a udelil im svoje arcipastierske požehnanie. Na faru prišli Preosvieteného vladyku pozdraviť aj deti. Bol to *Pavel Pidanič, Sašo Matejka a Mária Pidaničová,* ktorí odovzdali Preosvietenému vladykovi darček a predniesli básničky. *Paľko Pidanič* predniesol túto:

Vladyko naš Nikolaje,
my vsi vitajem,
s dňom anhela Vašich imenin
Vas pozdorovľajem.

Želajeme Vam vseho dobroho,
Zdorovia i sily,
štob s svjatym Nikolajem
Vy vse pobidili.

Vaše serdce nikolajevske
vže i diti znajuť,
bo my čuli ot našich otcov
jak o Vas rozmovľajut.

Svjatyj otec Nikolaj
ochrancom je Vašim,
Naj Vam bude na pomošči
pri šireniu pravdy.

Sašo Matejka sa nedal zahanbiť a hneď recitoval túto:

Pravda prišla i ispolnila
túžbu ľudskú dávnu
dvoje bratia ju priniesli —
viru pravoslavnu.

Pravda je ta, što vira ta
vse honima byla
Vy nastavnik toji viry
i Vas to neminulo.

No svjatyj otec Mir-likijskij
zastupnik je virnyj
k svjatoj viri pravoslavnoj
bude miloserdnyj.

Preosvjaščennyj naš vladyko,
duže my ščastlivy,
što Vy prišli meždu nas
a nas potišili.

A napokon Mária Pidaničová pridala ešte jednu krásnu básničku pre nášho Preosvieteného vladyku. Tu je:

Ďakujeme Hospodu Bohu
za totu zustriču,
što my mohli pozdoroviti
našoho vladyku.

Ešte raz Vas vitajeme,
vladyko ľubimyj,
prijmite ot nas sej darček
na Vaše meniny.

V priebehu obeda sa Preosvietený *vladyka Nikolaj ešte raz prihovoril k duchovným a k ich manželkám a vyzdvihol význam a podiel manželky duchovného pri pastoračnej práci na farnosti.* Nakoniec prehovoril d. o. riaditeľ ER, ktorý tiež zaželal Preosvietenému vladykovi všetko najlepšie. Spontánne sme zaspievali obľúbenú pieseň: O kto, kto Nikolaja ľubit.

P. P.

Radostné jubileum

Deň 2. januára 1972 bol dňom radosti pre manželov PACAKOVCOV ZO ZÁVADKY, okr. Spišská Nová Ves. V tento deň oslávili 50. výročie spoločného manželského života. Prichádzali gratulanti a jubilantom z očú vypadla nejedna slza. Ďakovali Bohu, že im daroval tak dlhý a prekrásny spoločný život, že sa dožili dňa tak významného. Pri tejto príležitosti ďakujú všetkým tým, ktorí im prišli blahoželať. Dodatočne blahoželáme i my. Nech ešte dlho žijú medzi nami v zdraví a spokojnosti, nech svojou prítomnosťou v chráme Božom tešia všetkých pravoslávnych veriacich.

Veľa hojnej Božej milosti, spokojnosti, radosti, zdravia.

Na mnohaja i blaha lita!

Vasiľ Šuliman,
správca farnosti

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI TÍTO NAŠI ČITATELIA:

Jozef Maruščak, Vyšná Oľšava, Kčs 50.—, *pravoslávni veriaci z Dúbravky,* okr. Michalovce: *Ján Namočár* 30.—, *Michal Bajužík* 21.—, *vd. Mária Kostovčíková* 16.—, *Ján Hrustič* 10.—, *Ján Ščerbak st.* 25.—, *Ján Bereš* 10.—, *Pavel Kušnír* 25.—, *vd. Anna Luková* 20.—, *vd. Anna Lukačová* 100.— a *bohuznámi pravosl. veriaci z tej istej obce* 100.— Kčs. Ďalej: *Mikuláš Joj,* Kobylnica, 50.—, *Mikuláš Škvarka,* Švermovo 50.—, *Ján Iľjuk,* Liptovský Hrádok, 50.—, Pravoslávny *farský úrad Markovce,* okr. Michalovce, 300.—, Pravoslávny *farský úrad Choňkovce,* 200.—, *Anna Mecová,* Choňkovce, 20.—, rodina *Sarvašova,* Byšta, 50.—, *pravoslávni veriaci* z Veľkropu Kčs 420.—
Upozorňujeme, že mená ďalších darcov budú uverejnené v aprílovom čísle nášho Odkazu!

Vrelá vďaka!

Zo života michalovskej eparchie

Uvoľnenie.

● **D. o. Jozef Nadzam** bol s platnosťou od 10. decembra 1971 **uvoľnený** z funkcie správcu pravoslávnej farnosti v Strážskom, okr. Michalovce.

Ustanovenie.

● **D. o. Ján Hatrák,** správca farnosti Hažín, bol s platnosťou od 1. februára 1972 **preložený za správcu pravosl. farnosti v Strážskom,** okr. Michalovce.

Archijerejské bohoslužby.

● **Dňa 1. januára t. r. v deň sviatku Nového roku Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, slúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu v pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach** za spoluslúženia d. o. mitr. prot. Jozefa Iľjuka, d. o. Štefana Horkaja, d. o. diakona Emila Sičaka a br. Jána Gliganiča, poslucháča PBF. Po ukončení sv. liturgie Preosvietený vladyka odslúžil ďakovný moleben, predniesol novoročný pozdrav a udelil veriacim svoje arcipastierske požehnanie.

● **Dňa 6. januára t. r. v deň sviatku Zjavenia (Bohojavlenia) Preosvietený vladyka Cyril odslúžil v tom istom chráme slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu** za asistencie miestnych duchovných. Po ukončení sv. liturgie **vykonal Preosvietený vladyka obrad bohojavlenského svätenia vody.** Potom sa prihovoril sviatočným príhovorom k veriacim a udelil im svoje arcipastierske požehnanie.

(M. Š.)

Preosv. vladyka Cyril vykonáva obrad svätenia vody.

Povedali o únii

Aténske noviny „Elefteros Kosmos" z 20. 12. 1970 uverejnili interview s kardinálom Willebrandom, predsedom sekretariátu pre jednotu kresťanov, v ktorom sa okrem iného hovorí:

Skutočnosť, že cirkvi katolícke a pravoslávne nie sú v úplnom komúniu vytvára nenormálnu, protiprirodzenú situáciu. Dve cirkvi, ktoré žijú z toho istého Christa, ktoré majú toho istého Pána, nemôžu byť medzi sebou rozdelené. Pohoršenie je ešte väčšie, stáva sa neznesiteľným, keď zisťujeme túto situáciu na tom istom mieste, medzi kresťanmi tej istej kultúry, tej istej cirkevnej tradície, ktorí majú ten istý spôsob modlitby a slúženia liturgie. Je to prípad východných katolíckych spoločností (uniatov — pozn. prekl.), ktorých existencia a prítomnosť je zlým svedomím tohto pohoršenia, pohoršenia z rozdelenia kresťanov. *Z francúzštiny P. T.*

Zo života zahraničných pravoslávnych cirkví

RUSKÁ PRAVOSLÁVNA CIRKEV *započala r. 1971 vydávať Žurnál moskovskej patriarchie v angličtine. Časopis prináša tiež pekné reprodukcie ikon. — Patriarcha Pimen ustanovil v Curychu biskupa Serafima Rodionova, ktorý tu celý rad rokov spravoval chrám. — V Düsseldörfu bol ustanovený severonemeckým diecezánom arcibiskup Alexij van de Mensbourghe. — V NSR pôsobí ešte biskup Irinej Susemil v Mníchove. Obidve diecézy patria pod berlínsky exarchát, na čele ktorého je exarcha Leontij v NDR.*

JAPONSKO. *Na čele autonómnej pravoslávnej cirkvi je tokijský arcibiskup Vladimír. Koncom m. r. bol v jeho svätomikulášskej katedrále vysvätený nový biskup Serafim Sigrist so sídlom v Sendai. Vysvätenia sa zúčastnil delegát ruskej cirkvi arcibiskup minský a bieloruský Antonij.*

MAĎARSKO. *Tunajšiu pravoslávnu cirkev navštívil podpredseda zahraničného odboru ruskej cirkvi arcibiskup tulský a belevský Juvenalij. Maďarskú cirkev vedie administrátor dr. Feriz Berki.*

MEXIKO. *Je málo známe, že v Mexiku a v Strednej Amerike žije tridsať tisíc pravoslávnych veriacich, najmä arabského pôvodu. Sú medzi nimi i Gréci a Slovania, takže bohoslužby sa konajú po grécky, arabsky a cirkevne slovansky. V tejto oblasti je 22 chrámov. Pripravuje sa preklad bohoslužobných textov do španielčiny. V Mexiku založil cirkev pravoslávnu Arab kňaz Simon Isa z antiochénskej cirkvi v minulom storočí. Jeho farnosť sa rozkladala na území 2 milióny km štvorcových. Isa slúžil 80 rokov á zomrel vo veku 105 rokov. Dnes pôsobia v Mexiku dvaja biskupi, známi tiež z rozhlasových prejavov.* *N.*